

SJÄLVVÄRDERING 2012

LTH | LUNDS TEKNISKA HÖGSKOLA | LUNDS UNIVERSITET

MASTER IN SUSTAINABLE URBAN DESIGN

MASTEREXAMEN INOM HUVUDOMRÅDET ARKITEKTUR MED FÖRDJUPNING I HÅLLBAR STADSGESTALTNING

**LUNDS
UNIVERSITET**
Lunds Tekniska Högskola

**MASTEREXAMEN INOM HUVUDOMRÅDET
ARKITEKTUR
MED FÖRDJUPNING I
HÅLLBAR STADSGESTALTNING**

**SUSTAINABLE URBAN DESIGN
SUDES**

Fram till 2011-12-12 benämnd

**MASTEREXAMEN
I HÅLLBAR STADSGESTALTNING**

SJÄLVVÄRDERING AV MASTERUTBILDNING VID LTH

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING – allmänt om utbildningen.....	3
Organisation och ledning.....	3
Utbildningens syfte.....	4
Utbildningens huvudsakliga utformning.....	4
Progression.....	4
Kurskrav för examen.....	4
Kvalitetssäkring.....	4
Sammanfattande schematisk bild över utbildningen.....	6
DEL 1 – MÅLUPPFYLLELSE	7
1.1 Examensmål 1	7
1.1A Delmål 1A	7
1.1B Examensmål 1B.....	10
1.1C Examensmål 1C.....	12
1.2 Examensmål 2	13
1.3 Examensmål 3	15
1.3A Examensmål 3A.....	15
1.3B Examensmål 3B.....	17
1.4 Examensmål 4	17
1.4A Examensmål 4A.....	17
1.4B Examensmål 4B.....	19
1.4C Examensmål 4C.....	20
1.4D Examensmål 4D.....	21
1.4E Examensmål 4E	21
1.7 Examensmål 7	22
DEL 2 – UTBILDNINGENS FÖRUTSÄTTNINGAR	24
2.1 Analys av lärarkompetens för programmets kurser	24
2.2 Analys av lärarkompetens för examensarbeten.....	24
2.3 Antal helårsstudenter.....	24
2.4 Studenterna förutsättningar	25
DEL 3 – ANDRA FÖRUTSÄTTNINGAR	26
3.1 Examensarbetets mål, ingående moment och förläggning.....	26
3.2 Utbildningens övergripande mål – anställningsbarhet	28
Bilaga 1 SUDes Lärarkompetens	29

INLEDNING – ALLMÄNT OM UTBILDNINGEN

Organisation och ledning

Den internationella Masterutbildningen i hållbar stadsgestaltning, SUDES (Sustainable Urban Design), ges av Lunds Tekniska Högskola (LTH) som utgör den tekniska fakulteten inom Lunds universitet.¹ Utbildningsprogrammet är inrättat av Universitetsstyrelsen, men LTH har det fulla ansvaret för utbildningens genomförande. Internt inom LTH är ansvaret för planering, beslut om utbildnings- och kursplaner samt individärenden fördelat mellan fakultetsnivån och LTH:s fem utbildningsnämnder. Varje utbildningsnämnd ansvarar i sin tur för ett antal utbildningsprogram inom närliggande teknikområden. Varje program har programledningar med programledare som utses av LTH:s dekanus. Programledningarna har huvudsakligen beredande och uppföljande uppgifter, men fattar även vissa beslut på delegation, exempelvis individbeslut. Kurserna genomförs av institutionerna som har fullt ansvar för examinationen utifrån de kursplaner som fastställts av ansvarig utbildningsnämnd. LTH har således en tämligen renodlad matrisorganisation.

Masterprogrammet SUDES inrättades år 2007 vid Institutionen för arkitektur och byggd miljö, LTH. Ledande och administrativa funktioner för SUDES hanteras av programföreståndare, biträdande föreståndare, internationell koordinator, programplanerare, studievägledare och antagningsansvarig. Dessa samverkar om frågor rörande antagning, samordning och övriga löpande administrativa frågor i olika konstellationer beroende på arbetsuppgift.

Masterprogrammet stöds finansiellt genom centrumbildningen Ax:son Johnson Institute for Sustainable Urban Design (AxSud) vid Lunds universitet. AxSud inrättades i juli 2007 med syftet att initiera och vidareutveckla ämnesområdet hållbar stadsgestaltning. Centrumbildningen är underställd Lunds Tekniska Högskola (LTH) och har sin bas vid Institutionen för arkitektur och byggd miljö. AxSud har finansiering från Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse för allmännyttiga ändamål. Medel från AxSud används inom masterprogrammet SUDES främst för att finansiera internationell medverkan av framstående föreläsare och gästprofessorer. AxSud finansierar också SUDES årliga konferens samt studenternas studieresor som därigenom kan göras obligatoriska. AxSud leds av en styrgrupp med rådgivande funktion vars uppgift är att initiera, besluta, genomföra och utvärdera verksamheten, behandla frågor om verksamhetens inriktning och strategiska utveckling samt utforma och följa upp verksamhetens årsbudget.

SUDES Students' Advisory Board är ett samarbetsorgan som hanterar frågor om pågående kurser, pedagogik, programutveckling, examensarbeten och liknande. Rådet sammanträder minst två gånger per termin och masterstudenterna företräds av två representanter från varje årskull. SUDES SAB säkerställer studenternas inflytande över frågor som rör deras utbildning.

Utförlig information om masterprogrammet SUDES

http://www.stadsbyggnad.lth.se/english/education/international_master_in_sustainable_urban_design/

Utbildningsplan SUDES

http://www.student.lth.se/fileadmin/lth/utbildning/studiehandboken/11_12/TASUD_Uplan_11-12.pdf

Kursplaner, med sexställiga kurskoder ASBNXX

<http://kurser.lth.se/kursplaner/search/>

---

¹ I självvärderingen används konsekvent SUDES eller Sustainable Urban Design för att beskriva masterprogrammet, medan ämnesområdet benämns hållbar stadsgestaltning.

Utbildningens syfte

Den internationellt inriktade masterutbildningen syftar till att utveckla studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga inom hållbar stadsgestaltning. Utbildningen syftar till att möta behovet av stadsgestaltare som utifrån en humanistisk värdegrund bidrar med avancerad designkompetens i urbana förändringsprocesser på en nationell och internationell arena, initierar och genomdriver stadsutveckling med inriktning mot långsiktigt hållbara stadsmiljöer, utvecklar yrkets grundläggande konstnärliga förståelse och förhållningssätt mot en profilerad yrkeskompetens i hållbar urban gestaltning.²

Utbildningens huvudsakliga utformning

Masterutbildningens första tre terminer består av nio obligatoriska kurser som också utgör valbara fördjupningskurser inom arkitektprogrammet. Varje termin läses en gestaltungsinriktad projektkurs om 15 hp integrerad med en teori- och metodinriktad fördjupningskurs och parallellt med en orienterande kurs inom samma tema om vardera 7,5 hp. Läro- och timplaner för kurserna beskrivs i studiehandboken för arkitektprogrammet. Masterprogrammets fjärde termin utgörs av ett examensarbete i hållbar stadsgestaltning om 30 hp. Samtliga kurser i det internationella masterprogrammet ges på engelska.³

Progression

Förekommande kursnivåer inom universitet och högskolor är grundnivå (G) och avancerad nivå (A). Definitionen av dessa nivåer finns i högskolelagen 1 kap § 8-9. Samtliga ingående kurser i masterprogrammet SUDes ges på avancerad nivå (A).

Kurskrav för examen

För examen i hållbar stadsgestaltning skall studenten ha fullgjort 120 hp i ingående kurser varav examensarbete skall ingå om 30 hp.

Kvalitetssäkring

CEQ-systemet

LTH har sedan 2003 ett enhetligt kursutvärderingssystem som omfattar alla obligatoriska kurser och en stor del av de valfria kurserna. Systemet baserar sig på enkäten Course Experience Questionnaire, CEQ och kallas CEQ-systemet. I systemet ingår en pedagogisk kvalitetssäkring av själva undervisningen, men också kartläggning av hur studenterna tränas i olika generella färdigheter. CEQ-systemet har bidragit starkt till att säkerställa att kurserna inom programmet är relevanta för utbildningen som helhet, och för att styra undervisningen mot ett djupinriktat lärande.

CEQ-systemet genererar mycket information både på kursnivå och på programnivå. LTH anser att CEQ-data är synnerligen hög trovärdighet eftersom systemet har stark förankring i högskolepedagogisk forskning samt för att studenter, lärare och programansvarig har erfarenhet av att tolka och använda CEQ-data sedan systemet infördes 2003.

Mer information, inklusive genomförda CEQ-kursutvärderingar

<http://www.ceq.lth.se/>

² Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

³ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

SUDES kursutvärderingar CEQ

CEQ-systemets utvärderingar syftar till att värdera allmänna mål som *God undervisning*, *Tydliga mål*, *Förståelseinriktad examination*, *Lämplig arbetsbelastning* och *Allmänna färdigheter*. Skalan sträcker sig från -100 till 100 där 0 motsvarar en neutral värdering. Värdering över 0 är således positiv medan värdering under 0 är negativ.

	kurskod	Registrerade	Godkända	Svars-frekvens %	Överlag är jag nöjd med den här kursen	Kursen känns angelägen för min utbildning	God undervisning	Tydliga mål	Förståelseinriktad examination	Lämplig arbetsbelastning	Allmänna färdigheter	Kursen har utvecklat mina färdigheter i problemlösning	Kursen har skärpt mitt analytiska tänkande	Kursen har utvecklat min förmåga att arbeta i grupp	Kursen har gjort att jag känner mig säkrare på att angripa nya och obekanta problem	Kursen har förbättrat min förmåga att kommunicera skriftligt	Kursen har hjälpt mig att utveckla förmågan att planera mitt arbete	Medelvärde
vt2012	ASBN16	32	27	19	67	92	81	40	70	15	75	83	75	33	67	80	58	64
	ASBN11	33	31	27	61	56	44	38	56	26	35	17	63	17	50	50	22	41
	ASBN26	35	31	40	71	57	60	54	59	66	17	4	57	-54	17	75	11	38
ht2011	ASBN02	39	35	28	32	59	11	-17	41	-3	13	36	36	5	18	-23	5	16
	ASBN06	39	39	31	45	50	21	29	26	15	16	21	21	33	33	-17	8	23
	ASBN31	35	33	31	41	73	31	16	30	-30	45	45	55	55	45	23	50	37
	ASBN41	35	33	29	30	40	25	25	3	-1	26	25	30	20	40	15	25	23
	ASBN36	37	33	27	-15	-15	-3	-20	15	19	-19	-35	-20	-30	-20	15	-25	-12
vt2011	ASBN15	33	31	48	59	90	54	34	57	19	48	59	53	47	59	29	44	50
	ASBN10	33	32	48	38	78	38	38	49	40	31	41	38	34	22	38	16	39
	ASBN26	45	41	44	20	18	20	17	34	41	-5	-5	10	-28	3	29	-6	11
ht2010	ASBN01	35	35	54	61	89	51	18	57	22	39	55	55	50	45	-14	44	44
	ASBN05	35	35	49	44	59	31	21	43	41	16	25	35	3	47	-23	7	27
	ASBN20	39	39	46	56	75	59	29	46	29	43	39	61	58	44	17	34	45
medelvärde		36	34	37	44	59	37	23	42	21	27	29	41	17	34	21	21	

ASBN01/02 Sustainable Urban Recycling
 ASBN05/06 Urban Recycling - Theory and Methods
 ASBN20/45 Urban Quality and Urban Form

ASBN30/31 Sustainable Urban Dynamics
 ASBN40/41 Urban Dynamics - Theories and Tendencies
 ASBN35/36 Urban Process

Fig. 1. Resultat av CEQ-värdering av SUDES kurser ht2010-vt2012. ⁴

Fig. 1 visar medelvärderingen av ett antal påståenden ur enkäten för masterprogrammet SUDES kurser, var och en för sig och som aggregerade medelvärden. Medelvärderingen av påståendet *Kursen känns angelägen för min utbildning* för samtliga kurser i tabellen är 59, det högsta medelvärdet i tabellen, vilket programledningen ser som mycket tillfredsställande.

Post SUDES 2010

Inom ramen för masterprogrammets fortlöpande arbete med kvalitetssäkring genomfördes i december 2010 en alumnenkät, *Post SUDES 2010*, där examinerade masterstudenter från programmet utvärderade undervisningen ur en lång rad aspekter. Enkäten sändes till samtliga examinerade vid tillfället, 13 studenter, och besvarades av 11 (85 % svarsfrekvens). Enkätens sammanställda resultat återfinns på programmets hemsida⁵ och hänvisningar förekommer på flera ställen i denna självvärdering.

⁴ Kurser som inte återfinns i uppställningen har pga för få kursdeltagare inte utvärderats med CEQ.

⁵ http://www.stadsbyggnad.lth.se/fileadmin/stadsbyggnad/Coursedescriptions2012-2013/Post_SUDES_report.pdf

SUDes Team

Masterprogrammets kursansvariga lärare, kursledare, gästprofessorer och programledning, *SUDes Team*, samverkar i form av regelbundet återkommande pedagogiska utvecklingsseminarier där undervisningen diskuteras i relation till programmets utbildningsplan och kursernas lärandemål. Seminarierna garanterar kontinuerlig utvärdering och utveckling av masterprogrammet SUDes.

SUDes Critical Friends

SUDes har sedan starten 2007 bjudit in erfarna akademiker inom programmets inriktning som gästprofessorer. Som ett led i SUDes kvalitetsarbete har de två gästprofessorerna från UC Berkeley Harrison Fraker och Donlyn Lyndon ombetts agera som programmets *Critical Friends*⁶. Underlag i form av studentarbeten, kursplaner, kursbeskrivningar och utbildningsplan har värderats vid två tillfällen och rekommendationer från utvärderingsrapporterna har implementerats i undervisningen.⁷

Sammanfattande schematisk bild över utbildningen

Programmets tre första terminer behandlar alla huvudområdet Arkitektur med inriktning mot fördjupningsområdet Sustainable Urban Design (hållbar stadsgestaltning) men med något olika fokus vad gäller problemställningar och skalnivåer. Den första terminens gestaltungsinriktade projektkurs, Sustainable Urban Recycling (Stadsåterbruk) har tyngdpunkt på social hållbarhet och studenterna arbetar med förändringsprojekt inom urbana områden och med hög detaljeringsgrad. Efterföljande termins projektkurs, Sustainable Urban Landscape (Det nya stadslandskapet) utgår från landskapet som skalnivå och fördjupar kunskapen om ekologiska aspekter av hållbar stadsutveckling. Under den tredje projekterminen, Sustainable Urban Dynamics (Urban Dynamik) arbetar studenterna med stadsutvecklingsprojekt i Kina och terminens teoretiska fokus ligger på globala urbana problemställningar.⁸

	Semester one : Local	Semester two : Regional	Semester three : Global	Semester Four : Thesis
SUBJECT Course	ASBN45 (7,5 hec) Urban Quality and Urban Form	ASBN26 (7,5 hec) Landscape Architecture and Gardens	ASBN36 (7,5 hec) Urban Process	Independent Masters Degree Project
THEORY Course	ASBN06 (7,5 hec) Urban Recyclig : Theory and Methods	ASBN11 (7,5 hec) Urban Landscape : Theory and Methods	ASBN41 (7,5 hec) Urban Dynamics: Theory and Tendencies	
DESIGN Course	ASBN02 (15 hec) Sustainable Urban Recycling	ASBN16 (15 hec) Sustainable Urban Landscape	ASBN31 (15 hec) Sustainable Urban Dynamics	

Fig. 2. Sammanfattande schematisk bild över masterprogrammet SUDes

⁶ A critical friend [...] is a trusted person who asks provocative questions, provides data to be examined through another lens, and offers critique of a person's work as a friend. A critical friend takes the time to fully understand the context of the work presented and the outcomes that the person or group is working toward. The friend is an advocate for the success of that work. (Costa & Kallick 1993)

⁷ Utvärderingen från 2011 återfinns på programmets hemsida:

<http://www.stadsbyggnad.lth.se/english/axsud/evaluations/>

⁸ I fortsättningen används de engelska kursnamnen.

DEL 1 – MÅLUPPFYLLELSE

1.1 Examensmål 1

För masterexamen ska studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För att uppnå examensmål 1 uppnår studenterna följande delmål:

1A: bred kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen

1B: väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av huvudområdet

1C: fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete

1.1A Delmål 1A

– bred kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen

Sustainable Urban Design, SUDes, är en masterutbildning inom huvudområdet arkitektur. Samtliga kurser i masterprogrammet SUDes ingår också som valfria i arkitektprogrammet vid LTH. Den är därmed i allt väsentligt utformad som en arkitektutbildning där kunskap om urbana frågeställningar som grund för konstnärlig arkitektonisk gestaltning i övergripande skala står i fokus.

1.1A.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende delmål 1A

För masterprogrammet SUDes innebär *bred kunskap och förståelse inom huvudområdet* kunskap om arkitekturens och *den urbana gestaltningens teoretiska grund*, medvetenhet om *den urbana gestaltningens betydelse och strategier* samt orientering om *samtida urban gestaltning*. I utbildningsplanen för SUDes motsvaras Examensmål 1A närmast av följande formulering, som samtidigt beskriver programmets fördjupningsområde (Examensmål 1B):

*– visa kunskap om och förståelse för den urbana gestaltningens roll i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling*⁹

Formuleringen uttrycker bredd i fråga om kunskap och förståelse i och med användningen av begreppen *den urbana gestaltningens roll* och *långsiktigt hållbar samhällsutveckling* som båda uttrycker breda perspektiv och kunskapsfält.

Den urbana gestaltningens teoretiska grund

SUDes teori- och metodinriktade kurser ASBN 06, ASBN11 och ASBN41 (Fig. 2, s. 6) syftar till att stödja studenternas lärande om verksamhetsområdets breda teoretiska kunskapsbas genom användning av litteratur och föreläsare från en rad näraliggande discipliner som urbansociologi, humanekologi, urbanekologi och landskapsarkitektur. I undervisning såväl som i kursplaner relateras denna teoretiska kunskap till gestaltning – kunskap och förståelse om urbana sammanhang och förhållanden som förutsättning för att kunna värdera behovet av och potentialen för hållbart utvecklingsarbete. Detta synsätt avspeglas i teorikursernas lärandemål där behovet av att grunda utformning av urbana miljöer på teoretiska och samhälleliga förhållanden lyfts fram i formuleringar som:

---

⁹ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

- *förstå behovet och karaktären av samverkan mellan bebyggelse, urban grönska, stadsstruktur och kommunikationer för att gestalta hållbara stadsmiljöer*¹⁰
- *förstå behovet och karaktären av samverkan mellan byggnader, landskap och infrastruktur för att skapa förutsättningar för hållbar bebyggelseutveckling inom och utanför tätbebyggda områden*¹¹
- *visa förståelse för den internationella stadsutvecklingens avhängighet av kulturella, socioekonomiska och ideologiska faktorer*¹²
- *vara väl förtrogen med aktuell forskning om hållbar urban utveckling, i synnerhet gällande människors erfarenheter av stadsmiljöer*¹³

Masterprogrammets breda arkitekturteoretiska bas betonas också under rubrikerna *Syfte* och *Innehåll* i formuleringarna:

*Kursen syftar till att utveckla studenternas kunskap om teoretiska grunder för hållbar gestaltning i rurala och urbana sammanhang och i gränzoner.*¹⁴

*Innehållet behandlar främst teoretiska, metodologiska och gestaltningsmässiga utgångspunkter för hållbar stadsutveckling.*¹⁵

Den urbana gestaltningens betydelse och strategier

Kursplanerna för masterprogrammets *gestaltningsinriktade projektkurser* betonar bred kunskap inom huvudområdet genom att framhålla den urbana gestaltningens relevans för hållbar utveckling inom en rad olika områden. Det breda kunskapsfältet avspeglas i formuleringar som:

- *ha insikt om stadsgestaltningens roll som drivkraft i urbana förändringsprocesser,*¹⁶
- *förstå stadsgestaltningens betydelse för människors urbana livsvillkor och visa insikt i individers och grupperns olika erfarenheter av stadsmiljöer.*¹⁷
- *visa förståelse för natur- och kulturlandskapets rekreativa värden.*¹⁸
- *visa fördjupad insikt i hur politiska, ekonomiska, geografiska och kulturella förhållanden kan påverka implementering av ett självständigt utarbetat stadsutvecklingsprojekt*¹⁹

Samtida urban gestaltning

Kursmålen för masterprogrammet uttrycker tydligt att huvudfokus i utbildningen är *gestaltning* i urban skala. De sökandes behörighetsgivande kandidatutbildningar har sin grund i gestaltning och antagning sker med utgångspunkt i arbetsprover i en portfolio. Detta skiljer masterprogrammet SUDes från masterutbildningar inom områden som fysisk planering och samhällsplanering. *Bred kunskap och förståelse inom huvudområdet* omfattar därmed också kunskap om och förståelse för arkitektonisk gestaltning av urbana miljöer och landskap vilket uttrycks i kursplanerna med formuleringar som:

¹⁰ Kursplan ASBN06 Sustainable Urban Recycling – Theory and Method 2011/2012

¹¹ Kursplan ASBN11 Sustainable Urban Landscape – Theory and Method 2011/2012

¹² Kursplan ASBN41 Sustainable Urban Dynamics – Theory and Tendencies 2011/2012

¹³ Kursplan ASBN41 Sustainable Urban Dynamics – Theory and Tendencies 2011/2012

¹⁴ Kursplan ASBN11 Sustainable Urban Landscape – Theory and Method 2011/2012

¹⁵ Kursplan ASBN06 Sustainable Urban Recycling – Theory and Method 2011/2012

¹⁶ Kursplan ASBN02 Sustainable Urban Recycling 2011/2012

¹⁷ Kursplan ASBN02 Sustainable Urban Recycling 2011/2012

¹⁸ Kursplan ASBN16 Sustainable Urban Landscape 2011/2012

¹⁹ Kursplan ASBN31 Sustainable Urban Dynamics 2011/2012

- *visa fördjupad insikt i den urbana gestaltningens konstnärliga aspekter*²⁰
- *visa fördjupad kunskap om landskapets gestaltande element och förtrogenhet med avancerade exempel på landskapsrelaterad gestaltning*²¹

Ovanstående utdrag visar hur examensmål 1A vidareförs i masterprogrammets utbildningsplan och kursplaner.

1.1A.2 Övrigt underlag avseende examensmål 1A

Bred kunskap om *den urbana gestaltningens teoretiska grund* förmedlas i första hand inom ramen för masterprogrammets teoretiska fördjupningskurser. Undervisningen inom dessa kurser bedrivs till stor del i form av seminarier som förbereds genom att studenterna läser utvalda texter inför varje seminarium. Varje student förbereder en diskussionsfråga med referens till en eller flera texter. Under seminarierna diskuteras dessa frågeställningar i mindre grupper med stöd av seminarieledare.

Seminariediskussionen om texterna följs ofta av att texternas teoretiska och/eller metodologiska innehåll appliceras på ett gestaltungsproblem – i allmänhet relaterat till studenternas egna designuppgifter. På detta sätt tränas studenterna att se och utveckla sambanden mellan teoretiska kunskaper och urban gestaltning.

Seminarieformen där lärare och studenter diskuterar i mindre grupper, liksom skrivuppgifter av det slag som beskrivs under examensmål 1B, säkerställer att studenterna uppnår Examensmål 1A. Kursplanen kräver studenternas *aktiva närvaro* vid seminarierna vilket kontrolleras av seminarieledaren. Studenter med lägre än 80 % närvaro vid föreläsningar, workshops och seminarier avkrävs en skriftlig kompletteringsuppgift, bestående i ett kommenterat referat av en eller flera av kursens texter som granskas, kommenteras och examineras av kursansvarig lärare.

Den urbana gestaltningens betydelse och strategier utgör kärnan i masterprogrammets undervisning. Programmets styrdokument uttrycker en övertygelse om att städernas utformning är av central betydelse för möjligheten till långsiktigt hållbar utveckling i urbana områden. Bred kunskap om och förståelse för karaktären av dessa samband uttrycks i utbildningsplanens första lärandemål, formuleras igen i programmets kursplaner och avspeglas i kursuppgifter och examination. Formuleringen ur utbildningsplanen beskriver programmets huvudområde i övergripande termer medan kursplanerna på olika sätt konkretiserar och exemplifierar huvudområdet i delområden som behandlas i undervisning och examination. *Den urbana gestaltningens betydelse och strategier* examineras vid kritiktillfället av de gestaltungsinriktade projektkurserna ASBN02, ASBN16 och ASBN31 (examinationen beskrivs under 1.3A.2, s. 16) och i synnerhet vid avslutande examensarbetets slutkritik (beskrivs under 3.1, s. 26).

Bred kunskap om *samtida urban gestaltning* förmedlas i huvudsak i form av medverkan i undervisningen av framstående praktiker inom området. Masterprogrammet SUDes finansiella stöd från AxSud ger möjlighet att engagera synnerligen välrenommerade, internationellt verksamma arkitekter med hög konstnärlig nivå och tydlig inriktning mot urbana hållbarhetsfrågor. Dessa föreläser regelbundet i SUDes kurser och medverkar också ofta vid kritiktillfällen och i studioundervisning.²² Programmets årliga tematiska konferens SUDes Conference har besökts av landskapsarkitekten Kongjiang Yu (Turenscape), urban designer Dilip da Cunha (Mathur/da Cunha) och arkitekterna Kristian Skovbakke Villadsen (Gehl Arkitekter) och Dorte Mandrup (Dorte Mandrup arkitekter) bland många andra. Då det internationella masterprogrammet tar emot studenter från en lång rad nationaliteter är det värdefullt att kunna erbjuda stor geografisk

²⁰ Kursplan ASBN45 Urban Quality and Urban Form

²¹ Kursplan ASBN26 Landscape Architecture and Gardens

²² Ex. Klas Tham, Donlyn Lyndon, Lina Dahlström, Ellen Dunham Jones, Jeppe Aagaard Andersen

spännvidd vad gäller projektens frågeställningar och inriktning. Studenternas breda kunskap om samtida urban gestaltning avspeglas i deras gestaltungsprojekt och examensarbeten (se 1.3A.2, s. 16 respektive 3.1 s. 26).

1.1B Examensmål 1B

- *väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av huvudområdet*

Examensmål 1B uttrycks i masterprogrammets utbildningsplan med formuleringen:

- *visa kunskap om och förståelse för den urbana gestaltningens roll i en långsiktigt hållbar samhällsutveckling*²³

Masterprogrammet Sustainable Urban Design utgör en fördjupning inom huvudområdet arkitektur. Det fördjupade kompetensområdet omfattar kunskap om och förståelse för städernas utformning som förutsättning för att åstadkomma långsiktigt hållbar urban utveckling. Resurshushållning, sociala förhållanden, luftkvalitet, klimatförändring och biologisk mångfald är några exempel på faktorer som i högsta grad är relaterade till städernas form och gestaltning och som därför utgör aspekter av hållbar stadsge-
staltning.

1.1B.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 1B

Kursplanerna för programmets fördjupande teori- och metodkurser har formuleringar som utvecklar och förtydligar examensmålet:

- *visa fördjupad kunskap om teoretiska utgångspunkter för hållbar stadsge-
staltning*²⁴
- *visa fördjupad kunskap om ekologiska och kulturella utgångspunkter för
hållbar gestaltning i och av urban grönska, landskap och urbana randzoner*²⁵

I kursplanerna för masterprogrammets tre gestaltungsinriktade projektkurser uttrycks examensmål 1B med formuleringar som beskriver terminernas inriktningar:²⁶

- *visa fördjupad kunskap om stadsgestaltningens betydelse för att skapa lång-
siktigt hållbara urbana sammanhang och miljöer*²⁷
- *visa förståelse för natur- och kulturlandskapets rekreativa värden*²⁸
- *visa fördjupad förståelse för stadsgestaltningens möjlighet att förbättra män-
niskors urbana livsvillkor*²⁹

1.1B.2 Övrigt underlag avseende examensmål 1B

Examensmål 1B avspeglas främst i programmets teori- och metodinriktade kurser som behandlar utgångspunkter för hållbar stadsgestaltning inom ämnesfält som stadsbyggnadshistoria, urbanekologi och urbansociologi. Fördjupade ämneskunskaper förmedlas genom litteraturstudier, föreläsningar och seminarier och examineras i form av kortare skrivuppgifter. Ett exempel på en skrivuppgift som syftar till teoretisk fördjupning är den *Learning log* som ingår i kursen ASBN11 Sustainable Urban Landscape:

²³ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

²⁴ Kursplan ASBN06 Urban Recycling – Theory and Method 2011/2012

²⁵ Kursplan ASBN11 Urban Landscape – Theory and Method 2011/2012

²⁶ Uttrycket *väsentligt* fördjupade kunskaper används inte i utbildningsplanen för SUDes. Det är dock programledningens uppfattning att utbildningen verkligen erbjuder möjlighet till väsentlig fördjupning i olika aspekter av hållbar stadsgestaltning.

²⁷ Kursplan ASBN02 Sustainable Urban Recycling 2011/2012

²⁸ Kursplan ASBN16 Sustainable Urban Landscape 2011/2012

²⁹ Kursplan ASBN31 Sustainable Urban Dynamics 2011/2012

The assignment has two parts. The first is a log book, where you will record your discoveries and reflections during the theory course. The aim is to document your progression throughout the studio and lectures, and have your collected resources in one place for your own use. The second part is a describing text, where you will refine your ideas and relate them to your studio project. The aim is to use a written format to express your design intentions to a wider audience.

In more detail, the aim for the first part of the assignment is to record your thoughts and critical reflections on the lectures, literature and discussion from the seminars and tutorials. Add other interesting notes, projects or inspirations that you come across.

Uppgiften beskriver hur studenten bereds möjlighet att utveckla sin förmåga att inhämta kunskap från föreläsningar och kurslitteratur, reflektera över sina intryck och relatera teoretiska insikter till urbana gestaltungsfrågor. Kursledaren samlar in, och granskar, kommenterar och examinerar studenternas individuella *learning log* vid terminsslut.

Examensmål 1B avspeglas också i formuleringen av gestaltungsuppgifter, där studenterna ombeds utforma gestaltungsförslag med utgångspunkt från förhållanden och faktorer relaterade till urban hållbarhet:

During the last three phases, you have worked in a progression, creating strategies and proposals at different scales on and around your site. In the fourth and final phase, you will refine your thoughts, and then clarify how they are manifested into a detailed design for urban spaces with distinct landscapes and systems.³⁰

In the assigned groups of 4, you will map the effects of globalization on spatial development of the Pearl River Delta and Shenzhen. Looking at your assigned topic in multiple scales, you will be asked to make a comprehensive presentation through the preparation of detailed design drawings. Emphasis will be placed on the drawings and your ability to specifically tell your groups story through them.³¹

Det omfattande fördjupningsområdet Sustainable Urban Design studeras inom mastern SUDes med något olika inriktning under programmets tre terminer före examensarbetet. Gemensamt för hur hållbarhetsfrågor studeras är att första delen av terminen består av gemensam kartläggning och analys av uppgiftens förutsättningar. Studenterna arbetar i grupper om 3-4 personer, blandade vad gäller geografiskt ursprung och kandidatutbildning (landskapsarkitekter, arkitekter och urbana designers). Under denna period utreds områdets och sammanhangets potential för förändring i riktning mot hållbar stadsutveckling och studenterna formulerar och visualiserar en målsättningen för projektet. Därefter utarbetas strategier för att uppnå målsättningen och många gånger utarbetas ett förslag till tidplan som beskriver vilka steg som är strategiskt viktiga att inleda med och hur dessa första insatser kan generera fortsatt positiv utveckling. De därpå följande individuella projekten innebär att studenterna fördjupar studiet av ett delområde och föreslår gestaltning i form av tillägg och urbana transformationer. Studenternas resultat presenteras, diskuteras och examineras vid kritiktillfällen där gruppens arbete presenteras inledningsvis, varefter de individuella projekten diskuteras var för sig (se 1.3A.2 s. 16).

---

³⁰ ASBN16 Phase 4, Detailed Design

³¹ ASBN31 Summary Part II - Understanding Site & its Position within Shenzhen 2012

Ytterligare fördjupning inom någon eller några delområden relaterade till hållbar stadsgestaltning erhålls under examensarbetet, där studenten har stor möjlighet att individualisera sin utbildning och fokusera på någon speciell aspekt av hållbar stadsgestaltning då de arbetar med en plats- och problemspecifik frågeställning.

1.1C Examensmål 1C

– *fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete*

Examensmål 2 uttrycks i masterprogrammets utbildningsplan med formuleringen:

– *väsentligt fördjupad insikt i internationellt forsknings- och utvecklingsarbete rörande urban design och hållbar stadsutveckling*

Medan tekniska landvinningar inom områden som material- och konstruktionsteknik har haft stor inverkan på arkitektonisk gestaltning på byggnadsnivå har forskning mycket sällan utgjort en drivkraft för utveckling av arkitektonisk gestaltning i urban skala. Arkitektur och hållbar stadsutveckling/stadsgestaltning är verksamhetsfält där kunskapsutvecklingen i mycket stor utsträckning drivs framåt av nationella och internationella pilotprojekt som utgör inspirerande förebilder för nya projekt. Forskning inom området bidrar främst med utvärdering av pågående och avslutade projekt och processer. För masterutbildningen i Sustainable Urban Design innebär detta att Examensmål 1C i stor utsträckning tillgodoses genom att fokus i undervisningen läggs på föreläsningar, seminarieuppgifter, konferenser och studieresor där framstående exempel på projekt inom verksamhetsområdet studeras.

1.1C.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 1C

Examensmål 1C uttrycks i kursplaner med formuleringar som:

- *visa fördjupad kunskap om aktuella internationella tendenser inom stadsbyggandets teori och praktik,*³²
- *vara väl förtrogen med aktuell forskning om hållbar urban utveckling, i synnerhet gällande människors olika erfarenheter av stadsmiljöer*³³

1.1C.2 Övrigt underlag avseende examensmål 1C

SUDes är ett masterprogram vid LTH, Lunds universitet och undervisningen inom masterprogrammet har stor fördel av den geografiska positionen i en region som erbjuder studiet av många internationellt uppmärksammade exempel på urbana gestaltningsprojekt med hållbar stadsutveckling som uttalad målsättning. Många internationella studenter uppger att de valt Lund som studieort för att Sverige och Öresundsregionen framstår som drivande i arbetet med att utveckla verksamhetsområdet.

Masterprogrammets tre gestaltungsriktade projektkurser innehåller alla obligatoriska längre och kortare studieresor till olika resmål där olika aspekter av hållbar stadsgestaltning utforskas. Under första terminen studeras ingående de internationellt uppmärksamade utvecklingsprojekten inom området hållbar stadsgestaltning i Malmö: Västra hamnen och Bo01. Studenterna tar också del av kommunala strategier för hållbar utveckling i H+ i Helsingborg och Nordhavnen i Köpenhamn samt det omfattande stadsutvecklingsprojektet Brunnshög i Lund med närhet till kommande forskningsanläggningarna MAX IV och ESS.

³² Kursplan ASBN41 Urban Recycling – Theory and Tendencies 2011/2012

³³ Kursplan ASBN41 Urban Recycling – Theory and Tendencies 2011/2012

Aktuell internationell forskning möter SUDes studenter i olika former. Dels föreläser och undervisar aktiva forskare i programmet, dels utgörs en stor del av kurslitteraturen av forskningsartiklar från en rad relevanta discipliner.

Sammantaget är det programledningens uppfattning att studenter som examineras från SUDes når examensmålet om *fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete*. Denna visshet bekräftas av alumnundersökningen *Post SUDes 2010*. I undersökningen gavs påståendet *I have gained a confident understanding of current urban design research and projects* den genomsnittliga värderingen 4,3 i en femgradig skala där 1 motsvarar *completely disagree* och 5 motsvarar *very much*.

1.2 Examensmål 2

För masterexamen ska studenten visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen

Examensmål 2 uttrycks i masterprogrammets utbildningsplan med formuleringen:

*visa fördjupad metodkunskap rörande planerings- och gestaltungsprocesser i urbana strukturer*³⁴

1.2.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 2

Examensmålets formulering om fördjupad metodkunskap tolkas för masterprogrammet SUDes dels som fördjupad kunskap om arkitektonisk gestaltungsmetod och dels som kunskap om metoder specifika för inriktningen mot urbana hållbarhetsfrågor. Examensmålet uttrycks i kursplanernas formuleringar för programmets första, andra och tredje termin:

– *visa kunskap om mål, begrepp och metoder för strategisk utveckling av stadslandskap och urbana regioner*³⁵

– *visa kunskap om olika metoder för analys av befintliga stadsrum och urbana strukturer*³⁶

– *visa kunskap om den strategiska stadsutvecklingens problemställningar och metoder*³⁷

1.2.2 Övrigt underlag avseende examensmål 2

Fördjupad metodkunskap om kreativ arkitektonisk och urban gestaltning förmedlas genom masterprogrammets gestaltungsinriktade projektkurser, där skisser och utkast diskuteras och revideras vid ritbordet i en dialog mellan lärare och student. Pedagogiken inom arkitekturområdet – och därmed i masterprogrammet SUDes – har betydande inslag av mästarlära, där professionellt aktiva arkitekter och landskapsarkitekter leder studenternas designuppgifter och där *learning by doing* är ett självklart mått. Kunskap om arkitektonisk metod växer fram under studenternas assisterade arbete i studiomiljö. Sveriges Arkitekters Utbildningspolicy beskriver arkitekters arbetsmetod med formuleringen:

Arkitekters arbetsmetod kan beskrivas som en process där målet preciseras stegvis i en ständig växling mellan förslag till helhetsgrepp och lösning av olika delfrågor med syftet att sammanväga en mångfald av olika krav till en gestaltad rumslig helhet. Till arbetsmetoden hör skissande i form av experimenteran-

³⁴ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

³⁵ Kursplan ASBN16 Sustainable Urban Landscape

³⁶ Kursplan ASBN06 Sustainable Urban Recycling – Theory and Methods

³⁷ Kursplan ASBN36 Urban Process

*de visualiseringar och modellbyggen samt kritisk utvärdering och analys av lösningsförslag i del och helhet utifrån människans behov och förutsättningar samt i beaktande av funktion, resursanvändning, tekniska lösningar och formala uttryck.*³⁸

Kursledare i de tre gestaltungsinriktade kurserna i SUDes är yrkesverksamma arkitekter och landskapsarkitekter med hållbar stadsgestaltning som sin huvudsakliga verksamhet vid sidan om undervisning inom masterprogrammet. Utöver dessa medverkar yrkesverksamma arkitekter och urbana designers som ritsassistenten i studion och vid kritiktillfällen. Fördjupad kunskap om konstnärlig metod förmedlas också i form av kortare kreativa skissuppgifter under workshops där studenterna får hjälp att utveckla sin gestaltungsformåga.

Fördjupad kunskap om arkitektonisk gestaltungsmetod består således till stor del i så kallad *tyst kunskap* som är svår att beskriva och kvantifiera och som inte låter sig examineras med skriftliga tentamina. I vilken grad studenten inhämtat tillräcklig metodkunskap uttrycks i hög utsträckning i hans/hennes sätt att lösa arkitektoniska uppgifter. Studenternas fördjupade kunskap om gestaltungsmetod ingår därmed i det komplex av kunskaper och färdigheter som diskuteras vid kritikgenomgångar, då studenternas gestaltungsuppgifter granskas i samband med examination (se 1.3A.2, s. 16).

Strukturerad projektmetod

Fördjupad metodkunskap innebär också kunskap om strukturerade metoder specifika för inriktningen mot urbana hållbarhetsfrågor. Dessa metoder används för att utveckla gestaltungsprojekt från analys och kartläggning, via skiss och alternativa förslag, fram till presentation. Vedertagna metoder för att kartlägga, undersöka och analysera kontextuella faktorer med relevans för hållbar stadsgestaltning belyses i föreläsningsform inom ramen för kursen ASBN06 (se Fig. 2, s. 6) och diskuteras vid ett efterföljande seminarium. Studenterna använder sig därefter av de metoder de finner värdefulla i den inledande analysfasen inför sina individuella gestaltungsprojekt. Analyserna genomförs i grupper om 3-4 studenter. Grupperna uppmuntras också till att utarbeta egna instrument för att kartlägga och analysera rumsliga, sociala och samhällsliga faktorer av betydelse, samt att hitta verkningsfulla sätt att åskådliggöra analyser och resultat.

Studenter inom SUDes använder under första terminens gestaltungsinriktade projektkurs ASBN02 en strukturerad arbetsmetod där begreppen *Connect*, *Mix*, *Generate* och *Share* utgör ledord för processen. Ledorden guidar studenternas arbete och sätter fokus på centrala urbana processer och hur dessa kan samverka i arbetet med hållbar stadsutveckling.

*In this course we work with the aspects of urban life, urban recycling and urban networks. The aim of the Design Project is to investigate and interpret the site and develop it from an industrial or post war area into an integrated part of the city. We use the four themes Connect, Generate, Mix and Share to guide this process.*³⁹

*The third assignment of the Design Project is an analytical exercise. Each group investigates one section of the tramway connection through the study area, and relates it to the study area going from the city centre to the Berga industrial site and to the post-war area Dalhem. This will help you get to know the site, what constitutes the space and how it is connected to the rest of the city.*⁴⁰

³⁸ Sveriges Arkitekters Utbildningspolicy 2012

³⁹ ASBN02 Assignment 3, Analyze and Connect 2012

⁴⁰ ASBN02 Assignment 3, Analyze and Connect 2012

*Helsingborg is a divided city, both in social and spatial terms. [...] In the fourth assignment of the Design Project you will use the concept of Generate as an urban design tool to create places and spaces that attract people from the different parts of the city. [...]*⁴¹

*The introduction of a tramline [...] opens-up possibilities for the introduction of a mix of activities, a mix of functions and a mix of uses that leads to a mix of people, cultures, atmospheres and ways of living. [...] The fifth assignment of the Design Project is to investigate the existent programming along the tram-line and to find urban forms that support, diversify or enrich this programming. Mix refers to the overall aim of creating urban areas with new urban experiences in Helsingborg.*⁴²

Visualisering av analyser och bakomliggande förhållanden är ett mycket viktigt redskap för att utveckla och kommunicera urbana gestaltningsprojekt och olika former av förenklade och diagrammatiska bilder produceras av studenten i varje skede av designprocessen.

Av ovanstående beskrivning framgår att examensmålet om *fördjupad metodkunskap* inom huvudområdet för SUDes i allt väsentligt förmedlas genom programmets gestaltungsinriktade projektkurser (ASBN02, ASBN16 och ASBN31) och examineras vid obligatoriska kritiktillfällen under hela utbildningen.

1.3 Examensmål 3

För masterexamen ska studenten visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information.

För att uppnå examensmål 1 uppnår studenterna följande delmål:

- *förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap*
- *förmåga att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information*

1.3A Examensmål 3A

- *förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap*

Masterutbildningen i Sustainable Urban Design är som tidigare framhållits en arkitektutbildning med inriktning mot urbana hållbarhetsfrågor. Kärnan i arkitekters och urbana designers yrkeskompetens består i att kritiskt och systematiskt söka, analysera, värdera och väga in samhällseliga förhållanden och relevant kunskap från en rad olika områden i kreativ gestaltning. För masterprogrammet SUDes innebär detta att studenternas kunskap, förståelse och insikter inom en rad olika områden kanaliseras i gestaltningsförslag som därmed utgör en materialiserad syntes av samtliga relevanta aspekter. Kärnan i arkitekters kompetens kan beskrivas som:

- *en kombination av analytisk förmåga att se behov och möjligheter och förmågan att syntetisera dessa i förslag till förändring av byggd livsmiljö i rums- lig gestaltning på olika skalnivåer.*⁴³

⁴¹ ASBN02 4th Assignment Generate 2012

⁴² ASBN02 5th Assignment Mix 2012

⁴³ Att utbilda arkitekter – Sveriges Arkitekters Utbildningspolicy 2012

1.3A.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 3A

Den förmåga som beskrivs i Examensmål 3A uttrycks i SUDes utbildningsplan med formuleringen:

- *visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap om långsiktig hållbarhet i komplexa urbana gestaltungs- och planeringsprocesser*

Examensmål 3A återfinns också på flera ställen i lärandemålen för masterprogrammets kurser. För programmets inledande termin uttrycks målet med formuleringen:

- *visa förmåga att kritiskt och självständigt integrera kunskap om teoretiska utgångspunkter för hållbar stadsgestaltning i kreativ problemlösning* ⁴⁴
- *visa förmåga att verbalt och i skrift, kritiskt och reflekterande diskutera strategier för landskapsutveckling* ⁴⁵

1.3A.2 Övrigt underlag avseende examensmål 3A

Liksom arkitektonisk gestaltning i stort är fördjupningsområdet Sustainable Urban Design till sin natur övergripande och mångdisciplinärt. Strategiskt arbete med hållbar stadsgestaltning innebär i hög grad att en lång rad projektspecifika förutsättningar analyseras med avseende på potential för långsiktig urban hållbarhet, varefter förslag utarbetas där olika kriterier för hållbarhet vägs samman i ett och samma förslag till gestaltning. Förslagen kan omfatta övergripande skalnivåer eller vara mera detaljerade och beskriva detaljerade stadsrum.

Gestaltningskursernas (ASBN02, ASBN16 och ASBN31) examination föregås av kritiktillfällen där studenterna presenterar sina arbeten inför en jury av kvalificerade praktiker och akademiker inom ämnesfältet hållbar stadsgestaltning. Presentationen inleds med att studenterna gruppvis (3-4 studenter per grupp) presenterar sina analyser av den existerande situationen och strategier för urban utveckling. Varje student använder därefter ca 15 minuter för att presentera sitt individuella projekt, varefter examinator och juryledamöter ber om förtydliganden, ställer frågor, kommenterar och diskuterar det individuella projektet under ca 15 minuter. Efter kritiktillfället granskar och värderar kursledare och programledning varje studentprojekt med avseende på uppvisad gestaltungsferdighet, bakgrundsbeskrivning, metod, fysisk kontext, problembeskrivning, analys och presentation. Kursansvarig, tillika examinator, beslutar om examination i två nivåer: godkänd och underkänd. Några dagar efter kritiktillfällen sänds skriftligt besked om betyg till varje student, tillsammans med en sammanställning av juryns kommentarer. Flertalet studenter får också råd om hur deras projekt kan förbättras (optional improvements). För studenter vilkas projekt underkänts innehåller meddelandet specificerade krav på och instruktioner för komplettering (required improvements).

Under veckan efter kritiktillfället erbjuds studenterna handledning av kompletteringar och förbättringsarbete innan de färdigställda projektarbetena lämnas in digitalt. Terminens arbeten sammanställs i en gemensam digital mapp som distribueras till samtliga studenter.

⁴⁴ Kursplan ASBN02 Sustainable Urban Recycling 2011/2012

⁴⁵ Kursplan ASBN11 Urban Landscape – Theory and Method 2011/2012

1.3B Examensmål 3B

- *förmåga att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information*

1.3B.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 3B

Den förmåga som beskrivs i Examensmål 3B återfinns på flera ställen i lärandemålen för masterprogrammets kurser. För programmets inledande termin uttrycks målet med formuleringen:

- *med grund i kvalificerade analyser självständigt kunna utveckla en rumslig strategi för hållbar omgestaltning av ett befintligt stadsområde,*⁴⁶

1.3B.2 Övrigt underlag avseende examensmål 3B

I masterprogrammet SUDes har uttolkningen i undervisning av Examensmål 3B stora likheter med hanteringen av Examensmål 2 om *fördjupad metodkunskap*. Att skilja kunskap om metod från förmågan att använda metoden ter sig mycket svårt i ett utbildningsprogram som handlar om *learning by doing*. Att utarbeta trovärdiga förslag till hållbar stadsgestaltning förutsätter kvalificerade analyser och bedömningar av dels kontextuella faktorer som påverkar projektet och dels av vilka hållbarhetsaspekter som projektet har potential för att förbättra. Sambandet mellan analys av komplexa företeelser, frågeställningar och situationer och den urbana gestaltningen utgör en absolut integrerad del av urbana designers professionella yrkesutövande och därmed av undervisningen inom SUDes. Förmågan tränas i alla gestaltungsuppgifter och i strukturerad form i seminarier, där underlag i form av teoretiska texter studeras, varefter de inhämtade kunskaperna tillämpas i det egna projektet (se även examensmål 4A).

Att studenterna uppnår de färdigheter som beskrivs i examensmål 3A och B säkrställs i allt väsentligt vid gestaltungsprojektens kritiktillfällen (se 1.3A.2, s. 16).

1.4 Examensmål 4

- För masterexamen ska studenten visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete*

Examensmål 4 beskriver förmåga inom en rad arbetsuppgifter som i större eller mindre omfattning tränas i masterprogrammets samtliga gestaltungsinriktade projekt-kurser och med stöd i de teori- och metodinriktade kurserna. Den uppdelning i olika moment som strukturerar självvärderingen återfinns inte i undervisningen inom masterprogrammet SUDes. Därav följer en hög grad av upprepning i nedanstående redogörelse.

1.4A Examensmål 4A

- *förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar*

1.4A.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 4A

Examensmål 4A motsvaras närmast i SUDes utbildningsplan av formuleringen:

---

⁴⁶ Kursplan ASBN02 Sustainable Urban Recycling 2011/2012

– visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera, analysera, bedöma och hantera urbana problem och formulera relevanta förändringsstrategier⁴⁷

Utbildningsplanens lärandemål beskriver förmåga att självständigt formulera ramar för sitt eget undersökande arbete och denna förmåga tränas i såväl gestaltungsprojekten som i programmets teoretiska fördjupningskurser. Förmågan tränas och provas också i högsta grad under masterprogrammets examensarbete. I kursplanen för programmets inledande gestaltungsinriktad projektkurs uttrycks examensmålet med formuleringen:

– visa förmåga att självständigt och med grund i kvalificerade analyser av kontextuella, kulturella, sociala och ekonomiska förhållanden utveckla en strategi för hållbar omgestaltung av ett befintligt stadsområde⁴⁸

1.4A.2 Övrigt underlag avseende examensmål 4A

Exempel på hur den förmåga tränas som beskrivs i examensmål 4A kan hämtas från masterprogrammets tredje terminsprojekt (ASBN31 Sustainable Urban Dynamics) där studenterna genomför ett gestaltungsprojekt i Kina.⁴⁹ Inför resan förbereder sig studenterna genom en rad seminarier, inom ramen för teori- och metodkursen (ASBN41 Urban Dynamics – Theory and Tendencies), där de studerar relevant litteratur och genomförda eller föreslagna stadsutvecklingsprojekt i regionen. En seminarieuppgift från teori- och metodkursen visar hur förmågan övas:

*By the end of these two weeks, you should gain in-depth knowledge of the key opportunities and constraints of the study site and its strategic location in the context of Shenzhen. You should place emphasis on both forming conclusions and critical questions that will help you set a direction for our work in China. This will require you to do thorough studies of the physical dimensions of the site, the key spaces (projects) within the site, and the opportunities and constraints for sustainable development within the site. Your conclusions and key questions will then be tested when we visit the site in China and begin the design phase of our work.*⁵⁰

I seminarieuppgiften genomför grupper av studenter (3-4 per grupp) kvalificerad analys och värdering av de studerade gestaltungsprojekten med avseende på skala, drivkrafter, designkoncept och hållbarhetsaspekter. Studenterna återberättar och kommenterar projekten inför hela studentgruppen under vistelsen i Kina och använder sedan resultaten för att forma utgångspunkter för sina individuella arbeten som examineras vid terminens slutkritik (se 1.3A.2, s. 16).

Den förmåga som beskrivs i examensmål 4A utvecklas också i SUDes individuella examensarbeten. Här har studenten att självständigt formulera en övergripande frågeställning för ett gestaltungsprojekt, söka ett urbant område där frågeställningen kan provas och formulera ett program för ett projekt som kan utgöra exempel på hur den övergripande frågeställningen kan undersökas. Detta är ett mycket kvalificerat arbete av en självständighetsgrad som de flesta utbildade urbana designers möter först efter flera års yrkesverksamhet. (Examination av SUDes examensarbeten beskrivs ingående i 3.1, s. 26)

⁴⁷ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

⁴⁸ ASBN02 Sustainable Urban Recycling 2011/2012

⁴⁹ 20120919 Urban Dynamics Seminar 2.3

⁵⁰ ASBN31 Summary Part II - Understanding Site & its Position within Shenzhen 2012

I alumnundersökningen *Post SUDes 2010* fick formuleringen *I am able to recognize [...] social, economic and environmental urban issues according to their geographical and cultural context* en genomsnittlig värdering på 4,5 poäng i en femgradig skala där 1 motsvarar *completely disagree* och 5 motsvarar *very much*.

1.4B Examensmål 4B

- *förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter*

Examensmål 3 och 4 beskriver mål inom området *färdighet och förmåga*. Masterexamen är en generell examen och examensmålen är därför generellt formulerade medan arkitektutbildningen – och masterprogrammet SUDes – har en uttalad inriktning mot gestaltning. Därav följer att examensmål 3 och 4 väl beskriver generella färdigheter som utmärker utbildningar på masternivå, medan färdighet och förmåga inom det specifika gestaltungsområdet inte så lätt låter sig inordnas under examensmålen beskrivningar. Här har examensmål 4 därför getts en tolkning som innebär att *förmåga att [...] genomföra kvalificerade uppgifter* i första hand omfattar gestaltungsformåga. I masterprogrammets utbildningsplan motsvaras examensmål 4B och 4C därför av formuleringen:

- *visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade designuppgifter inom givna tidsramar*⁵¹

1.4B.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 4B

Masterprogrammets kursmål lyfter fram genomförandet av kvalificerade uppgifter som analys och gestaltning i formuleringar som:

- *visa förmåga att självständigt och med grund i kvalificerade analyser av kontextuella, kulturella, sociala och ekonomiska förhållanden utveckla en strategi för hållbar omgestaltning av ett befintligt stadsområde*
- *visa avancerad förmåga att gestalta bebyggelse och landskapselement på olika skalnivåer, från region till delområde*
- *uppvisa avancerad färdighet i självständig, kreativ och konstnärlig stadsgestaltning på olika skalnivåer*

Det delmål som innebär planering av arbetet tränas i de gestaltungsinriktade projektkurserna men återfinns inte i programmets kursmål.

1.4B.2 Övrigt underlag avseende examensmål 4B

Masterprogrammet SUDes stöder studenternas lärande för att uppnå examensmål 4A och 4B i integrerade uppgifter, där tidiga skeden som analys och systematisering av information om plats, hållbarhetsfrågor och samhällsliga förhållanden motsvaras av mål 4A medan de gestaltande och kommunicerande delarna av projekten motsvaras av examensmål 4B. Studenternas förmåga att planera detta arbete tränas bland annat i form av att deras gestaltungsprojekt utvecklas enligt det tidigare beskrivna strukturerade arbetssättet (se 1. 2.2, s. 14).

Ett exempel på hur studenters förmåga till analys och gestaltning tränas i SUDes kan hämtas från en av programmets exkursioner.⁵² Exkursionerna följer strukturerade

⁵¹ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

⁵² En längre exkursion genomförs varje termin, varav den första går till Holland och Amsterdam alternativt Tübingen och Freiburg med den välkända ekostadsdelen Vauban, den andra terminens resa går till Edinburgh med omgivande region i Skottland och den tredje till provinsen Shenzhen i Kina.

upplägg där analyserande studieuppgifter genomförs på plats av studenterna. Följande exempel beskriver en uppgift som genomförs under andra terminens exkursion till Edinburgh.

*For this assignment we want you to pay special attention to aspects of the relation between urban design and the landscape and discuss those from a sustainable perspective. We want you to consider: (1) how the place/space is constituted (measurements, arrangements, connections, greenery, volumes, urban furniture, borders, views, material etc.) (2) how specifically the architecture/urban form connects with existing or constructed landscapes and vegetation (3) how can these qualities be discussed in terms of sustainability – how can a certain urban/landscape setting contribute to sustainability? Discuss what kind of uses, ecosystem services, encounters, experiences, activities etc. that the setting supports.*⁵³

Exkursionernas betydelse för studenternas färdighetsträning bekräftas av alumnenkäten *Post Sudes 2010*, där en student har formulerat sitt lärande som följer:

*[M]y greatest achievement/experience was to be able to explore the theoretical ideas in Amsterdam and through this really understand their importance, which then became a base for my work with the studio project. thus experiencing and discussing theory and project as a cohesive unit was the greatest experience.*⁵⁴

Under masterprogrammet SUDes tre inledande terminer uppövas förmågan till planering till stor del under grupparbetet medan examensarbetet, som alltid genomförs som individuella arbeten, tränar dessa färdigheter på ett självständigt sätt.

1.4C Examensmål 4C

– förmåga att genomföra ovanstående inom givna tidsramar

1.4C.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 4C

I masterprogrammets utbildningsplan motsvaras examensmål 4B och 4C av formuleringen:

– visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade designuppgifter inom givna tidsramar⁵⁵

1.4C.2 Övrigt underlag avseende examensmål 4C

Undervisningsmoment i masterprogrammet genomförs inom ramen för olika faser och varje fas i en kurs utgör förutsättning för den därpå kommande. Detta innebär att studenter i allt väsentligt med nödvändighet håller givna tidsramar under loppet av en termin. Kortare workshops, skrivuppgifter och snabbskisser examineras vid gemensamma genomgångar, även i de fall själva uppgiften genomförs individuellt, vilket stimulerar studenterna att lämna in/presentera sina arbeten inom givna tidsramar. Det förekommer att studenter inte lämnar in den individuella projektuppgiften i tid, men dessa går då miste om tillfället att delta i projektets avslutande presentation inför en jury. Istället presenterar de sitt arbete vid ett individuellt seminarium där kurslärare, examinator samt minst en utomstående kritiker medverkar. Detta inträffar mycket sällan.

⁵³ ASBN Edinburgh Assignment 2011

⁵⁴ Post SUDes Report 2010

⁵⁵ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

1.4D Examensmål 4D

– förmåga att bidra till kunskapsutvecklingen

1.4D.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 4D

Examensmål 4D återfinns varken i SUDes utbildningsplan eller i programmets kursplaner. Det är inte heller uttalat i programmets examinationsuppgifter.

1.4D.2 Övrigt underlag avseende examensmål 4D

De terminsprojekt som genomförs inom ramen för masterns gestaltningsinriktade projektkurser presenteras som regel i form av offentligt tillgängliga utställningar. Många gånger presenteras också projekten för politiker och tjänstemän från berörd kommun. Vid dessa tillfällen presenterar studenterna sina projekt och redogör för sina utgångspunkter och resultat. Det är programledningens erfarenhet att dessa presentationer upplevs som intressanta och att studenterna bidrar med nya, kreativa och välgrundade förslag till gestaltning och därigenom bidrar till kunskapsutvecklingen vad gäller hållbar stadsgestaltning.

SUDes examensarbeten utgör ofta originella och nyskapande sätt att närma sig urbana hållbarhetsfrågor. Dessa, samt texter av alumner och lärare verksamma vid programmet publiceras i den nyss påbörjade publikationsserien *SUDes*. Bidrag till kunskapsutvecklingen inom fältet betonas i programmets andra *Critical Friends Evaluation*:

*The SUDes identity will certainly be enhanced by the publication of "SUDes_1" which captures the program's commitment to sustainable design as not just about technology, but a deep concern about holistic design proposals which improve the quality of people's everyday lives. Providing the time and opportunity for faculty research to develop the "Tool-Kit" of sustainable design best practices would continue to enhance the program's unique identity as a place of real influence and impact.*⁵⁶

Alumnundersökningen *Post SUDes 2010* visar att studenterna själva känner att de har något viktigt att förmedla. Enkäten använde en femgradig skala, där 1 motsvarade *completely disagree* och 5 motsvarade *very much*. I enkäten fick formuleringen *"I have gained a feeling of responsibility to infuse the approaches I have studied in the sustainable urban design course into my future carrier as a designer."* en genomsnittlig värdering på 4,6.⁵⁷

1.4E Examensmål 4E

– visa förmåga att utvärdera detta (sitt)⁵⁸ arbete

Förmågan att utvärdera hur frågeställningar identifieras och formuleras samt hur kvalificerade uppgifter inom hållbar stadsgestaltning planeras och genomförs och med vilka metoder detta sker tränas i masterprogrammet SUDes. Att värdera andras sätt att lösa kvalificerade uppgifter betraktas som ett viktigt sätt att lära sig att själv genomföra liknande moment.

⁵⁶ <http://www.stadsbyggnad.lth.se/english/axsud/evaluations/>

⁵⁷ http://www.stadsbyggnad.lth.se/fileadmin/stadsbyggnad/Coursedescriptions2012-2013/Post_SUDes_report.pdf

⁵⁸ I HSVs Examensmål för masterexamen är formuleringen *utvärdera detta arbete* medan bedömargruppen formulerat målet som *sitt* arbete. Självvärderingen från SUDes avser i allt väsentligt formuleringen i HSVs examensmål.

1.4E.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 4E

En kursplan för SUDes betonar förmågan att värdera komplexa sammanhang och arbetsuppgifter med formuleringen:

- visa förmåga att värdera och bedöma de humanistiska, ekologiska och kulturella konsekvenserna av ny bebyggelse i känsliga naturområden

Formulering om värdering av programmets arbetsuppgifter och arbetsprocesser lyfts i övrigt inte fram i kursplaner eller utbildningsplan.

1.4E.2 Övrigt underlag avseende examensmål 4E

Att utvärdering inte lyfts fram i styrdokument som utbildningsplan och kursplaner betyder inte att denna förmåga inte tränas i masterprogrammet SUDes. Ett exempel på kursmoment som medvetet tränar studenternas värderingsförmåga är en seminarieuppgift under programmets andra termin (kursen ASBN11), där inlämnade förslag i en plantävling analyseras och värderas med avseende på hur de beskriver uppgiften, vilka analysmetoder som används, hur resultatet av analysen redovisas/kommuniceras samt slutligen hur det gestaltade planförslaget relaterar till analysen.

Värderande moment finns också i samband med examensarbetet, då ett av de formella kurskraven är att studenten kommenterar ett av de andra studenternas examensarbeten vid kritiktillfället (se 3.1, s. 26).

I alumnundersökningen *Post SUDes 2010* fick ett påstående med lydelsen *I am able to measure and evaluate solutions [...] accurately (confident in evaluating and being critical of design work)* en genomsnittlig värdering på 3,9 i den femgradiga skalan, vilket pekar på att studenterna upplever att de tillägnat sig förmåga att utvärdera gestaltungsarbeten.⁵⁹

1.7 Examensmål 7

För masterexamen ska studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete

1.7.1 Kursmål, kursmoment och examinationsuppgifter avseende examensmål 7

I masterprogrammets utbildningsplan uttrycks examensmål 7 med formuleringen:

- visa medvetenhet om den urbana planeringens avgörande påverkan på människors livsmiljö samt medvetenhet om etiska aspekter på forskning och utveckling rörande urban miljö⁶⁰

Utdrag ur masterprogrammets kursplaner pekar på många ställen ut betydelsen av att studenterna relaterar sitt arbete till vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Ett urval visar hur examensmålet formuleras i olika sammanhang:

- förstå stadsgestaltningens betydelse för människors urbana livsvillkor och visa insikt i individers och grupper olik erfarenheter av stadsmiljöer.⁶¹
- visa insikt om stadsmiljöns inverkan på människors välbefinnande och ett ansvarsfullt förhållningssätt till den urbana gestaltarens yrkesroll⁶²

⁵⁹ Post SUDes Report 2010

⁶⁰ Masterutbildning i hållbar stadsgestaltning: utbildningsplan 2011/2012

⁶¹ ASBN02 Sustainable Urban Recycling 2011/2012

⁶² ASBN06 Urban Recycling – Theory and Methods 2011/2012

– visa insikt om naturmiljöns betydelse för människors fysiska och psykiska välbefinnande⁶³

1.7.2 Övrigt underlag avseende examensmål 7

Fördjupningsområdet *hållbar* stadsgestaltning grundas på ett samhällsinriktat synsätt på urban gestaltning. Hela programmets utformning – från utbildningsplan, via kursplaner och i formuleringen av arbetsuppgifter – genomsyras av ett etiskt ansvarsfullt förhållningssätt till utformning av städer. Diskussioner om sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter av arkitektur och urban design förs ständigt inom ramen för SUDes – i seminariediskussioner, under grupparbeten, i arbetet på ritsalen och vid kritikstillfällen. Examensmål 7 tillgodoses därmed i samtliga programkurser och studenternas förmåga att *göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete* examineras i någon grad vid samtliga examinationstillfällen.

Den vetenskapliga grunden för studenternas arbete inom SUDes diskuteras under Examensmål 1A och 1B (s 7 resp 10). Alumnundersökningen *Post SUDes 2010* visar, i en femgradig skala där 5 är högsta värde, att studenterna känner självförtroende i att lyfta fram sociala (4,4), vetenskapliga (3,1), och etiska (3,6) aspekter av hållbar stadsgestaltning.

---

⁶³ ASBN16 Sustainable Urban Landscape 2011/2012

DEL 2 – UTBILDNINGENS FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 Analys av lärarkompetens för programmets kurser

Undervisning inom masterprogrammet SUDes bedrivs av en kärna av fast anställda som kompletteras av gästprofessorer och gästlärare. Den fasta kärnan bildar en stabil grund för programmet som kompletteras med gästlärarna som parallellt med undervisningen också verkar som praktiker på välrenommerade kontor inom och utanför regionen.⁶⁴

Under läsåret 2011/12 undervisade inom programmet 3 gästprofessorer, 3 lektorer, 1 forskarassistent, 3 doktorander, 1 projektledare och 8 gästlärare. Av dessa personer är 11 arkitekter SAR/MSA och 5 landskapsarkitekter LAR/MSA, samtliga med stor kompetens och lång erfarenhet inom ämnesfältet hållbar stadsgestaltning. Därutöver anlitas vid återkommande tillfällen specialister inom angränsande kompetensområden som trafikplanering, energihushållning, urbanekologi, urbansociologi, humanekologi etc. Dessa medverkar oftast i form av föreläsningar. Lärarteamets kompetens och styrka beskrivs på följande sätt i programmets andra *Critical Friends Evaluation*:

A fundamental grounding of the program and one source of its success is a commitment to respecting the skills and experiences people bring to the program, supporting and directing their creative evolution rather than imposing doctrine or seeking only the replication of known results. The faculty maintain demanding standards, but always within an atmosphere of optimism and openness that nourishes ongoing development.

Sammanfattningsvis kan sägas att lärarteamet består av en väl avvägd sammansättning – i ålder, kön och kompetens – av pedagoger, praktiker och forskare. Den nyetablerade forskarskolan *ResArc, Swedish School of Architecture Research* innebär möjligheter att ytterligare utveckla och stärka utbildningens forskningsbas. Teamets sammansättning bidrar till att erbjuda studenterna positiva förebilder inom den hållbara stadsgestaltningens praktik och forskningsfält.

2.2 Analys av lärarkompetens för examensarbeten

Lärarkompetens för examensarbeten inom SUDes beskrivs under rubriken *3.1 Examensarbetets mål, ingående moment och förläggning*, s. 26.

2.3 Antal helårsstudenter

SUDes hade 47 helårsstudenter under läsåret 2011/12. Programmets söktryck utvecklades mycket positivt från starten 2007 fram till den nedgång i antalet sökande som följde på införandet av studieavgifter för utomeuropeiska studenter 2011. Antagningen 2012 och preliminära uppgifter från antagningen till 2013 pekar åter mot ett högt antal sökande per studieplats. Det stora antalet sökande per plats ger möjlighet till ett mycket selektivt urval vid granskningen av portföljer.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
sökande	27	203	305	418	145	194
portföljer	24	43	110	185	64	101
antagna	13	26	35	40	36	40
registrerade	8	15	14	26	19	23

Fig. 3 Söktryck för SUDes, utveckling sedan starten 2007.

⁶⁴ Bilaga 1

2.4 Studenterna förutsättningar

SUDES antar studerande med behörighetsgivande kandidatutbildning inom arkitektur, landskapsarkitektur eller fysisk planering med gestaltungsinriktning. Samtliga antas efter granskning av en portfölj där studentens gestaltungs-kompetens är avgörande för urvalet. Det faktum att SUDES har ett högt söktryck gör att endast de allra bästa sökande antas. Bredden av kompetenser är en stor tillgång eftersom arbetet på ritsalen därmed efterliknar den mångdisciplinära miljö som präglar stadsbyggandets praktik.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	summa
Bangladesh				1	1		2
Belarus						1	1
Belgium				1			1
Brazil			1				1
Canada		1		2	1	1	5
Chile			1				1
China	2	2	3	7	2		15
Denmark	1				1	3	5
Dominican Republic		1					1
Egypt				2			2
Estonia					1		1
France						2	2
Germany		1					1
Greece					2	1	3
Iceland					1	2	3
India		2					2
Iran	1	3	2	4	2		12
Italy				1			1
S Korea						1	1
Kosovo		1					1
Latvia						1	1
Lithuania		1	2	1		1	5
Macedonia			1	1			2
Mexico	1			1			2
Nepal					1		1
Norway					1	1	2
Portugal				1			1
Romania				1		2	3
Russia				1			1
Serbia			1				1
Spain						1	1
Sudan				1			1
Sweden	2				5	5	12
Thailand		1		2			3
Taiwan			1				1
Turkey			2				2
UK	1						1
Ukraine		1					1
USA			1	2	1		4
	8	14	15	29	19	22	

Fig. 4 SUDES-studenternas nationaliteter

SUDES har också studenter från alla kontinenter och med mycket olika geografisk, kulturell och social bakgrund. Olikheten mellan studenterna upplevs ibland som problematisk i början av utbildningen men bidrar i längden till ett rikt och utvecklande arbetsmiljö som främjar förståelse och respekt samtidigt som det omöjliggör förenk-

lande generaliseringar. SUDes internationella och multidisciplinära sammansättning av studenter utnyttjas för att fördjupa frågeställningar och gynnar därigenom till studenternas lärande. Varje student medverkar i de många diskussionerna med exempel ur hans/hennes egna urbana erfarenheter, vilket ger möjlighet till fördjupad förståelse och hög grad av problematisering inom studentgruppen.

DEL 3 – ANDRA FÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 Examensarbetets mål, ingående moment och förläggning

Master programmet SUDes självständiga arbete, examensarbetet, omfattar 30 hp och genomförs under den sista terminen. Studenterna arbetar individuellt och självständigt med komplexa urbana gestaltungsuppgifter med utgångspunkt i platsspecifika förutsättningar och aktuella hållbarhetsfrågor. Programledningen har sedan 2011 arbetat med att stärka handledningen av examensarbetet med ambition att examensarbetena blir mer explicit problematiserande och utredande vad gäller hållbar stadsgestaltning och inte enbart bättre eller sämre gestaltungsprojekt. I många fall har hållbarhetsfrågorna i tidigare examensarbeten i alltför hög grad varit "inbäddade" i studenternas gestaltungsprojekt. Denna tydligare teoretiska fördjupning av hållbarhetsaspekter i själva examensarbetet innebär inte att gestaltungsdimensionen nedprioriteras, men har visat sig ge en tydlig generell kvalitetshöjning. För att stödja studenternas arbetsprocess tillämpar SUDes sedan hösten 2011 följande fastställda rutin som visat sig bidra till hög kvalitet och god genomströmning.

Under den termin som föregår själva examensarbetet deltar SUDes studenter i en förberedande seminariedag med SUDes gästprofessor Harrison Fraker från UC Berkeley, som tillsammans med lärare från institutionen går igenom de formella kraven på ett examensarbete och beskriver arbetsprocessen. Under studenternas självständiga arbete ordnas återkommande handledningstillfällen med professor Fraker vid några tillfällen under exjobbsterminen för att säkerställa gestaltungsprojektens teoretiska kunskapsgrund och en höga akademiska nivå.

Studenterna går sen vidare med att formulera frågeställningar för sitt självständiga arbete och kontakta handledare. De skriver en kort beskrivning av sitt tilltänkta projekt som godkänns av både handledare och examinator innan studenten får påbörja examensarbetet. Detta för att säkerställa att gestaltungsprojektet är i linje med de lärandemål som fastställts i kursplanen för examensarbetet. Även valet av handledare måste godkännas av examinator för att garantera att handledaren har erforderlig kompetens och erfarenhet för att handleda examensarbete inom SUDes. Majoriteten av handledarna är erfarna yrkesversamma arkitekter som har varit delaktiga i undervisningen på programmet genom föreläsningar, workshops, mm och därmed är väl förtrogna med SUDes ämnesmässiga grund.

Examensarbeten vid SUDes examineras vid kritikstillfällen, *Degree Project Presentation Sessions*, där studenterna presenterar sina individuella arbeten för examinator samt en jury av kvalificerade praktiker och akademiker inom ämnesfältet hållbar stadsgestaltning. Kritikstillfällen hålls två gånger per termin, ofta sker examination vid två på varandra följande dagar vid varje tillfälle. Kritikstillfällen för examensarbeten inom SUDes följer följande rutin:

Examiner

It is the responsibility of the examiner to assess and grade all aspects of the degree project. The examiner's role at the presentation session is therefore to listen to the presentation and to discuss the project with the student and members

of the jury. The degree project is graded pass (P), in progress (IP) which indicates that additional work is required before a final grade is assigned by the examiner, or Fail (F).

Jury

The degree project is to be presented before a jury of at least two persons. The jury has an advisory function. Members of the jury discuss the project with the student and the examiner and provide feedback on the strengths and weaknesses in the proposal and possible areas for improvement. Jury members often take part in several presentation sessions which provides for equal assessment.

Schedule

- 1. Welcome and introduction. The moderator welcomes the audience to the degree project presentation and introduces the student, the jury, the examiner and the supervisor (about 5 minutes).*
- 2. Project presentation. The student presents his/her project with the help of power point, posters and, in case, a model (about 20 minutes).*
- 3. Critique and discussion. The jury and the examiner are invited to ask for clarifications and to discuss and comment on the project (about 30 minutes).*
- 4. Student's critical examination. Other degree students [...] perform a brief critical examination of the degree project as a part of their examination (about 5 minutes each).*
- 5. Questions and comments. The audience is invited to ask questions and/or comment on the project (about 5 minutes).*
- 6. The session is closed by the moderator after which the jury, examiner and supervisor retire to a conference room for deliberation (15 minutes).*
- 7. The jury returns and the examiner announces the result of the examination – Pass (P), In progress (IP) which indicates that project is in progress, but additional work is required before a final grade is assigned by the examiner or Fail (F).⁶⁵*

Ett urval av juryledamöter vid SUDes kritiktillfällen för examensarbeten:

- Professor Laura Lee, Architecture, Carnegie Mellon University, Pittsburgh
- Associate Professor Xili Han, Peking University
- Landskapsarkitekt Jeppe Aagaard Andersen, JAAA, Helsingör/Sydney
- Professor Kelly Shannon, Oslo School of Architecture and Design
- Arkitekt Camilla Hedegaard Møller, PhD studerande, Köpenhamn
- Arkitekt Christer Malmstöm, Skolchef för Arkitektskolan, LTH
- Arkitekt Sonia Andersson, Nyréns arkitekter, Malmö
- Arkitekt Louise Lövenstjerne, Sweco arkitekter, Helsingborg
- Professor Harrison Fraker, UC Berkeley
- Professor Em. Donlyn Lyndon, UC Berkeley

---

⁶⁵ Utdrag ur SUDes Degree Project Presentation Session 2012

3.2 Utbildningens övergripande mål – anställningsbarhet

Studenter som tagit examen i Sustainable Urban Design förefaller ha lätt att etablera sig på en nationell och internationell arbetsmarknad. De besitter aktuell, uppdaterad och synnerligen samhällsrelevant spetskunskap och förmåga inom det globala utvecklingsområdet hållbar stadstestaltning. Studenternas svar i alumnenkäten *Post SUDes 2010* tyder på en hög grad av tillit till att deras kompetens är efterfrågad och en önskan att implementera de färdigheter och förmågor de har lärt sig på programmet när de kommer ut i arbetslivet. Påståendet *I have gained a feeling of responsibility to infuse the approaches I have studied in the sustainable urban design course into my future carrier as a designer* värderades till 4,6 i en femgradig skala – det näst högsta medelvärdet i hela undersökningen.

Anställningsbarheten hos SUDes alumner bekräftas av deras rapporter om nuvarande anställning. Programmet introducerades 2007 och antalet examinerade är fortfarande relativt begränsat. Dock är den specialiserade kompetens som programmet erbjuder redan eftertraktad och uppskattad. Av de 25 studenter som tog examen från SUDes mellan 2007 (då programmet introducerades) och 2011 är 23 personer eller 92 % i anställning eller har påbörjat vidare studier. Övriga två har programmet för närvarande ingen information om.⁶⁶

antal	procent	verksam inom
17	68	privat verksamhet
2	8	offentlig verksamhet
2	8	utbildningssektorn
2	8	PhD studier
2	8	information saknas
25	100	totalt

Fig. 4. SUDes Alumni 2011

Sammanställningen visar att det finns ett behov i arbetslivet av den kompetens som studenterna tar med sig från SUDes programmet. Sammantaget visar redogörelsen att masterprogrammet SUDes lever upp till utbildningsplanens målsättning:

Den internationellt inriktade masterutbildningen [...] syftar till att möta behovet av stadsgestaltare som utifrån en humanistisk värdegrund bidrar med avancerad designkompetens i urbana förändringsprocesser på en nationell och internationell arena, initierar och genomdriver stadsutveckling med inriktning mot långsiktigt hållbara stadsmiljöer, utvecklar yrkets grundläggande konstnärliga förståelse och förhållningssätt mot en profilerad yrkeskompetens i hållbar urban gestaltning.

⁶⁶ Data hämtad från SUDes alumnätverk på LinkedIn 2012-12-05

BILAGA 1 SUDES LÄRARKOMPETENS

Lärarkompetens och Lärarkapacitet							
De lärare som undervisade minst 5% på SUDes programmet ht2011 och vt2012							
	Anställningens inriktning/	Kursnamn	Professions-kompetens	Anställningens omfattning vid lärosätet (% av Heltid)	Undervisning på Sudes programme t (% av Heltid)	Namn	Kommentar
Akademisk titel/akademisk examen	examinator, kursansvarig	ASBN02, Stadsåterbruk	Arkitekt/Urban Designer, PhD	100%	50%	Catharina Sternudd	SUDes bitr. föreståndare. ETP
univ. lektor, biträdande	examinator, kursansvarig	ASBN06, Stadsåterbruk - teori och metod	Arkitekt/Urban Designer, PhD	100%	50%	Catharina Sternudd	SUDes bitr. föreståndare. ETP
univ. lektor	examinator, kursansvarig	ASBN11, Det nya stadslandskapet - teori och metod	Arkitekt/Urban Designer	100%	100%	Peter Siöström	SUDes föreståndare
univ. lektor	examinator, kursansvarig	ASBN16, Det nya stadslandskapet	Arkitekt/Urban Designer	100%	100%	Peter Siöström	SUDes föreståndare
univ. lektor	examinator, kursansvarig	ASBN26, Landskapsarkitektur och trädgård	Arkitekt/Urban Designer	100%	100%	Peter Siöström	SUDes föreståndare
univ. lektor	examinator, kursansvarig	ASBN45, Stadsqualitet och urban form	Arkitekt/Urban Designer	100%	100%	Peter Siöström	SUDes föreståndare
univ. lektor	examinator, kursansvarig	ASBN31, Urban dynamik	Arkitekt/Urban Designer	100%	100%	Peter Siöström	SUDes föreståndare
univ. lektor	examinator, kursansvarig	ASBN36, Urbana processer	Arkitekt/Urban Designer	85%	10%	Per Björkeröth	SUDes kursledare
univ. Lektor	examinator, kursansvarig	ASBN41, Urban dynamik - teorier och tendenser	Arkitekt/Urban Designer	100%	100%	Peter Siöström	SUDes föreståndare
forskarassistent	examinator, kursansvarig	ABAN15, Klimatsmart arkitektur och urban design	Klimatforskare, PhD	100%	10%	Erik Johansson	HDM, A-LTH
univ. lektor, biträdande	examinator, kursansvarig	ABAN15, Klimatsmart arkitektur och urban design	Arkitekt/Urban Designer	100%	50%	Catharina Sternudd	SUDes bitr. föreståndare. ETP kompetens
Professor	Examination	ASBM01, Examensarbete SUDes	Urban Design	25%	25%	Harrison Fraker	Ax:son Johnson guest professor prof Berkeley
Professor em	Examination	ASBM01, Examensarbete SUDes	urban Design	25%	25%	Donlyn Lyndon	Ax:son Johnson guest professor, prof em Berkeley
Professor	Kursledare	ASBN16, Det nya stadslandskapet	Landskapsarkitekt	40%	40%	J. Aagaard-Andersen	Ax:son Johnson guest professor, JAAA Helsingör

Lärarkompetens och Lärarkapacitet									
De lärare som undervisade minst 5% på SUDes programmet ht2011 och vt2012									
Akademisk titel/akademisk examen	Anställningens inriktning/	Kursnamn	Professions-kompetens	Anställningens omfattning vid lärosätet (% av Heltid)	Undervisning på SUDes programme t (% av Heltid)	Namn	Kommentar		
Gästlärare	Kursledare	ASBN31, Urban Dynamik	Landskapsarkitekt	30%	30%	Martin Arfalk	Mandaworks AB		
Gästlärare	Kursledare	ASBN06, Urban Recycling	Landskapsarkitekt	20%	20%	Niels DeBruin	White Arkitekter		
Gästlärare	Kursledare	ASBN06, Urban Recycling	Arkitekt/Urban Design	20%	20%	Åsa Bjernell	White Arkitekter		
Gästlärare	Handledare	ASBM01, Examenarbete SUDes	Arkitekt/Urban Design	20%	20%	Louise Lövenstjerne	SWECO Helsingborg		
Gästlärare	Kursledare	ASBN16, Det nya stads landskapet	Urban Design, MSUD	30%	20%	Carley Friesen	SUDes kursledare		
Gästlärare	kursassistent	ASBN31, Urban Dynamik	Urban Design, MSUD	30%	20%	Nic Bigelow	SUDes kursassistent		
Gästlärare	kursledare	ASBN26, Landskapsarkitektur och trädgård	Arkitekt	20%	20%	Henrik Johannesson	HJ Arkitekter Malmö		
projektledare	kursledare	ASBN45, Stads kvalitet och Urban Form	Arkitekt	85%	45%	Andreas Olsson	SUDes kursledare		
professor	workshopledare	ASBN31, Urban dynamik	Landskapsarkitekt, PhD	5%	5%	Han Xili	Peking University, College of Architecture,		
Gästlärare	seminarieledare	ASBN45, Stads kvalitet och urban form	Landskapsarkitekt	5%	5%	Camilla Hedegaard Möller	Phd student Konstakademiet CPH		
Desutom undervisar följande personer genom föreläsningar och som deltagare i seminarier och vid kritiktillfällen.						Ida Sandström	Arkitekt, PhD student		
						Fredrik Torisson	Arkitekt, PhD student		
						Sandra Kobjar	Arkitekt, PhD student		
						Klas Tham	professor em		
						Pär Gustafsson	professor		